

NEUROLOGOVÉ A AUTOMOBIL

MUDr. Svatopluk Kaš, CSc.

Neurolog, Praha

Zatímco chirurgové a jiní představitelé operativních oborů mají pověst razantních a rychlých řidičů svých aut, někteří byli i předními představiteli motorizmu u nás (profesor Otokar Kukula byl i předseda Autoklubu ČSR), naopak lékaři konzervativních oborů až na výjimky měli pověst spíše opožděnou.

Existuje aforismus, který říká, že při porodu dvojčat první se dere na svět to děcko s geny chirurga, kdežto dvojče s geny internisty raději chvíli vyčkává a čeká, až jak se to vyvrbí.

No a mezi takové konzervativní automobilisty patřila řada neurologů, na prvním místě mezi nimi profesor MUDr. Kamil Henner se svou legendární fordskou model T z roku 1928. Toto auto zvané v neurologických kruzích Rosinanta nebo Dingo pro věrné služby, jež jeho majiteli přinášela, vlastnil pan profesor čtvrt století.

A pro připomínku těm, kteří ho ještě s jeho starým autem pamatují, a pro potěšení těch mladších kolegů uvádím několik historek, všechny jsou v podstatě pravdivé.

Pan profesor neměl sebemenší znalosti, jak cokoliv na svém voze opravit, v případě jakékoliv poruchy zavolal vždy pana Fořtíka, rentgenového laboranta kliniky, který si vždy uměl poradit. To by nebylo tak zlé, takových řidičů je bezpočet, horší bylo, že pan profesor měl jen velmi mlhavé znalosti dopravních předpisů, to bylo něco tak vzdáleného jeho milované neurologii, že se tím neobtěžoval. Fama o něm tvrdila, že jedině co věděl za první republiky bylo, že se u nás jezdí vlevo, a po válce se pracně naučil, že se jezdí vpravo. Věřil v dobrou vůli ostatních řidičů a ve shovívavost policistů. Naštěstí pan profesor jezdil rozvážně, pomalu, také provoz na silnicích byl ve třicátých, čtyřicátých a začátkem padesátých let nesrovnatelně řidší než dnes. A tak se mu nikdy vážnější nehoda nestala.

Jednou jel pan profesor z Vínohrad. A klidně vjel na křižovatku u Muzea na červenou. Službu mající strážník energicky zapískal a vyřídil se ze své kukaně, které tehdy ještě na křižovatkách byly. Pan profesor zastavil auto uprostřed křižovatky, vy-

stoupil, obešel vůz a vykročil vstříc uniformovanému muži. Když se tento s rozhořčeným výrazem ve tváři k němu přiblížil, smekl pan profesor svůj typický klobouk a s uctivým výrazem se otázel: „Dobrý den, pane inspektore, učinil jsem snad něco nesprávného?“ Ten, když poznal totožnost hříšníka – něco podobného nebylo poprvé a auto bylo též mezi dopravními policisty známé – a když viděl narůstající dopravní zácpu, jen zalomil rukama a vypravil ze sebe: „Jedte, pane profesore, jen už jedte!“

Jeho popularitu mezi policisty dokládá i další podobná historka.

Jel kdysi dávno po Václavském náměstí nahoru, jezdilo se vlevo, uprostřed náměstí byly koleje a žádné ostrův-

ky jako dnes. Zabočil napříč přes koleje do Štěpánské ulice, kde bydlel. Naštěstí náměstí prázdné. Hned se za ním rozjel policista na motorce. Henner zastavil před domem, kde bydlel. Hned za ním zastavila policejní motorka. Řidič seskočil: „Pane řidiči! Pane profesore! Když jedete po Václavském náměstí zdola nahoru, musíte se řadit do pravého proudu a ne do levého. A za druhé“ a teď změnil hlas z úředního na zcela soukromý – „mě už delší dobu bolí hlava tady vzadu, nemohl byste mi poradit, co bych měl dělat?“

Hennerovo pojetí dopravních předpisů bylo opravdu svérázné, dnes takřka nepředstavitelné, což ilustruje další příběh, byť trochu ovlivněný alkoholem.

Bylo to 30. 3. 1946. Na neurologické klinice se oslavovaly první poválečné narozeniny pana profesora. Bylo mu 51 let. Kromě jiných dárek dostal pan profesor jako „přednosta“ i dětskou hračku, plácačku, jakou mají výpravčí na nádražích. Jedna strana červená, druhá zelená s bílým křížem. Oslavovalo se dlouho. Kolem čtvrté ráno pan profesor prohlásil: „Víte, jak poznám, že mám dost? Pokud mohu vyslovit „exteriorita“, to jsem ještě docela pohromadě. Když ze sebe dostanu „inkompatibilita“, aniž bych se zaškobrtl, to to ještě ujde. Ale když nedokážu říct ani „alelujá“, tak je nejvyšší čas přestat. A k tomu se blíží.“ A pak se vyhnuli lékaři i lékařky z kliniky v Kateřinské, prošli až na roh Ječné ulice, a tam na křižovatce v časně ranním ještě nepřiliš frekventovaném provozu řídil pan profesor dopravu svou novou plácačkou, tenkrát to ještě šlo.

Věrná fordka přece jen po čtvrtstoletí dosloužila, akademik Henner dostal nové auto a tak se se svou Rosinantou rozloučil. Za spíše symbolickou cenu ji koupil kolega neurolog MUDr. Ludvík Štika.

Pan profesor jej osobně zasvěcoval do provozu svého spolehlivého vozidla: „Pane kolego, nejlépe bude, když vám vše ukáži a projedu se s vámi.“ Nasedli. Profesor pokračoval svým nezapomenutelným způsobem: Tedy, pane kolego, když chcete uvést vůz do chodu, je nutno páčku ruč-

ního plynu zde na pravé straně volantu vysunout až k pátému dílku. Potom tuto páčku na levé straně volantu, to je stavitelný předstih, tu nastavíte k třetímu dílku, to nesmíte zaměnit. Pak sešlápnete startér a tak se teprve uvede vozidlo v chod.“ I učinil tak a auto se vskutku poslušně rozjelo. „Jinak je nezbytně nutné, poučoval dále Henner při jízdě, „jinak je zapotřebí nalévat benzín a občas také olej. Jinak vůz nejede.“ (Jen tak mimochodem, Dr. Štika byl řidič s mnohaletou praxí.) „Pokud chcete Rosinantě udělati radost, dejte jí občas do benzinové nádrže čtvrt litru oleje. Ona to má ráda.“ Přijeli ke křižovatce. Svítla červená. „Na křižovatku, pane kolego, smíte vjet pouze na zelenou,“ vykládal dále pan profesor. „Já už s tím měl vickrát nepříjemnosti.“ A jakmile se rozsvítla zelená, pan profesor se rozjel a bez ohledu na protijedoucí vozidla klidně zatáčel obloukem doleva. Ozvalo se energické pískání. „Copak, snad ten pan inspektor nepíská na nás?“ znepokojil se pan profesor. „Obávám se, že jsme se dopustili dopravního přestupku, pane profesore,“ poznamenal Dr. Štika. „Myslíte? Ono je to možné, pane kolego. Ony ty předpisy jsou strašně složité,“ povzdechl pan profesor. Dojeli. MUDr. Štika se rozloučil a odjel s novým autem domů. Zde se podíval na páčku vedle volantu a zjistil, že ta páčka vpravo, ta od ručního plynu, je vskutku propojena i na nožní plyn. Ale ta druhá, ta od předstihu, ta nebyla spojena s ničím, vedla zcela do prázdna, již řadu let bylo zřejmě instalováno nové zapalování, ale pan profesor vždy při startování ji pečlivě nastavoval k třetímu dílku.

A jaké byly další osudy Rosinanty? Když dosloužila i dr. Štikovi, chtěl ji věnovat neurologické klinice, aby byla kdesi pietně vystavena, ale nějak z toho sešlo. A tak, aby se nedostala do bůhvíjakých rukou, rozdál ji Dr. Štika na součástky. A tak toto historické neurologické vozidlo zaniklo.

A kouká-li se dnes pan profesor Henner seshora na ty zácpy v pražských ulicích, říká asi svému věrnému žáku a častému spolujezdci Janu Jiroutovi: „Víte, kolego, ony ty předpisy jsou strašně složité.“